Ч. 329 (13.528). Львів, середа 13. грудня 1933. Poсztowa oprata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зол. Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Львівський маґістрат відмовив дозволу на будову церкви у Знесінні.

Комітет будови церкви у Знесінні Новому дістав **відмовну відповідь з львівського маґістрату** на внесене перед кількома місяцями подання в справі будови деревляної церкви на площі, дарованій гром. Наорлевичем. Відповідь львівського маґістрату датована 6. грудня ц. р. і мотивована тим, що, мовляв, нова церква, як деревляна, не може станути на терені великого Львова.

Тут слід замітити, що комітет будови церкви у Знесінні Новому, замовивши пляни деревляної церкви в інжиніра-архітекта Льва Левинського, **саме на основі вимог реґуляційного бюра львівського маґістрату подбав за другу, більшу площу під будову тої церкви і то в районі деревляних будівель.** Тимчасом і це нічого не помогло, як не помогли численні заходи й інтервенції комітету будови при співучасти українських членів львівської міської ради. А треба знати, що саме тепер будується деревляний костел на передмісті Збоїска Долішні й тут львівський маґістрат не найшов ніякої причини заборонити ту будову. Зрештою перед кількома роками вибудували деревляний костел таки в центрі Знесіння Нового, і то в районі будівель мурованих — теж без ніяких перепон. А площа під будову нашої церкви лежить не в центрі, а далеко на периферіях Знесіння Нового, де нині вже кінчаться забудування — і все одно комітет не може добитись дозволу на будову стилевої церкви, що стала би окрасою цілого Львова.

—o—

Ревіндикаційні процеси у Найвищому Суді.

У вівторок 12. ц. м. Найвищий Суд у Варшаві розгляне **69 ревіндикаційних справ проти православної церкви.** Позовником є римо-кат. курія. З ревіндикаційних справ **24 дотичать православної дієцезії гродненської, 45 — поліської.** Ревіндиковані мають бути **теж два монастирі: в Гродні і Жировицях.** Майже всі ті справи дотичать майна колишніх уніятських церков і монастирів.

З більшовицького „раю".

РОЗСТРІЛ А. ПАВЛЮКА?

З Праги повідомляють нас, що волинський комуніст, поет **А. Павлюк,** який у вересні ц. р. відїхав до Харкова, по вісткам, що кружляють у Празі, розстріляний ГПУ у Харкові. Разом з ним розстріляний ще якийсь хемік, що був головою українських комуністів у Празі і також разом з інж. А. Павлюком вибрався був цеї осени до УСРР.

Володимир Ґадзінський, український поет і журналіст, помер 11. серпня 1932 р. в Одесі у злиднях, будучи вже від двох-трьох літ у неласці червоних сатрапів.

Що діється із заарештованими націоналістами у Празі?

Повідомляють нас, що заарештованих у Празі українських націоналістів перевезли перед тижнем з поліційних арештів до слідчої вязниці на Панкраці.

Чемберлен про східні кордони Польщі.

„Дейлі Телеґраф" приніс статтю одного з лідерів англійських консерватистів, Чемберлена, який доказує, що інтереси В. Британії вимагають активного встрявання в европейські справи, щоби „творити події, а не бути їх жертвами". Чемберлен підкреслює, що його міркування про збереження теперішнього положення торкаються тільки заходу. Збереження теперішніх кордонів Німеччини на сході не обовязкове зі становища інтересів В. Британії. „Британський уряд не брав участи у східніх трактатах і вони не накладають на нього ніяких зобовязань. В. Британія ґарантує тільки положення на заході" — пише Чемберлен. Дальше він заявляє: „Ми не заінтересовані безпосередньо в польськім коридорі або Горішньому Шлеську. Було би нерозумно дожидати від Німеччини, що вона відмовиться від усякого бажання змінити свої східні кордони, встановлені версайським трактатом".

Чемберлен застерігається тільки, що всякі територіяльні зміни на сході мають перевестися „без війни", тим більше, що Німеччина обіцяла „не виступати з війною".

—o—

Розвязання „Залізної ґвардії".

В ріжних місцевостях Румунії приходило з приводу парляментарної виборчої кампанії до авантюр і сутичок між озброєними членами т. зв. залізної ґвардії і поліцією. В місті Джурджу юрба ґвардійців окружила будинок трибуналу, де складають виборчі лісти, і змусила прокуратора приняти лісту залізної ґвардії. Коли прокуратор спротивився, ґвардійці добули револьверів і загрозили йому „консеквенціями". Прокуратор почав з ними переговорювати, а тимчасом прийшла жандармерія й арештувала терористів.

БУКАРЕШТ, 10. 12. ПАТ. Влада розвязала крайньо праву орґанізацію під назвою „Залізна ґвардія". Виборчі листи цієї орґанізації уневажнено. Залізна ґвардія, як сказано урядово, намагалася змінити революційним шляхом теперішній лад і ввести на його місце політичний та суспільний порядок, суперечний з ладом, який встановила конституція і мирові трактати. Орґанізація вживала засобів терору і насильств, творячи озброєні бойові формації, яких діяльність була джерелом неспокоїв. Тим робом ґвардія сталася небезпечна для порядку й держави.

Будуть депортувати більшовиків.

НЮ ЙОРК, 25. листопада. (Вл. кор.) Заключення договору між Совітами й Америкою відібється некорисно на тих більшовицьких аґітаторах в Америці, що заїхали сюди неправно і яких не було як відіслати назад до Совітщини, бо не було правильних дипломатичних взаємин між обома краями. На Еллис Айленд сидить тепер 642 совітських „підданих", призначених до депортації, але їх не можна було нікуди відіслати. Деякі сидять там ще від 1927 року, деякі приїхали пізніше і аж тепер трапляється Америці нагода тих людей позбутися. Одначе тому, що деякі з тих підданих є виставлені на небезпеку від більшовицького уряду, їм має лишитися до вибору країна, куди вони хочуть бути відіслані. Це відноситься до тих громадян, що прибули правно до Америки на пашпорт, виданий їм Лігою Націй, але ці пашпорти вийшли і тому вони стали нелеґальними чужинцями в Америці. На всякий випадок усіх не відошлеться разом, але перевіриться стан кожного окремо і щойно тоді прийде остаточне рішення в Департаменті Праці у Вашинґтоні, що з ними робити.

—o—

ПИРРОВА ПЕРЕМОГА.

З НАГОДИ ВІДОМИХ БІЛЬШОВИЦЬКИХ РЕЗОЛЮЦІЙ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО РУХУ.

З нагоди відомих резолюцій злученого пленуму ЦК та ЦККП(б)У „Ізвестія" з 28. листопада принесли передову під титулом „Перемога українських більшовиків". Подібні статті подали і услужні українські підголоски московського офіціозу, харківські „Вісти" та київська „Пролетарська Правда". З огляду на те, що боротьба української нації проти московської політики винищування на Україні зєднала всі українські національні частини незалежно від державних кордонів варто спинитися над цими більшовицькими статтями.

Те, що „Ізв." називають перемогою українських більшовиків є в дійсности досить сумнівною перемогою Москви над українськими більшовиками, над цими Скрипниками, Хвильовими, Шумськими та тисячами інших розстріляних, засланих, увязнених та знищених іншими способами. Вони дістали жорстоку, але заслужену кару за те, що в рішучу хвилину бою полишили геройські лави свого народу та дали себе заманити до ворожого табору, що сунув на Україну з півночі, коли Денікін, Врангель, Краснов та інші московські спільники більшовиків наступали на Україну з півдня та сходу.

Оскільки московський центр переміг тепер „українських" більшовиків, довідаємося зі справоздання про наступну чергову чистку „Комуністичної Партії (б) України", а тимчасом довідуємося з „Ізв.", як підготовлено теперішню „перемогу".

„Десять тисяч перевірених, витриманих, відданих справі соціялізму товаришів було післано до колхозів України. Протягом десяти місяців було спрямовано на керівну районову роботу 1.340 твердих більшовиків, було заступлено кріпшими працьовниками 237 секретарів райпарткомів, 249 голів райвиконкомів, 158 голів районових контрольних комісій, організовано 643 політвідділів МТС (мотор. тракт. станцій)".

Отже Москва зважилась на рішучий удар проти місцевих комуністів на Україні не раніше ніж заступила попередній партійний апарат, що мав деякі звязки з місцевим населенням, вірними Москві людьми. Як довго вистарчить їх вірність Москві серед виголодженого українського населення буде незабаром видно.

Поруч з репресіями суне московський центр на Україну нову хмару отруйних газів демагогії, переповненої цифрами про „досягнення" України під московською владою. „За першу пятилітку промислове виробництво України збільшилося в півтретя разів", твердять „Ізв.", але мовчать про те, що трактори доставлені на Україну не вирівнюють і половини кінських сил живої тяги худоби, що вигинула на Україні наслідком московського визиску. Не згадують більшовицькі писаки і про те, що на цілій Радянщині у 1929 році було ще понад 73 міліони худоби, а в кінці 1932 року її лишилося тільки 29,2 міліонів, менше ніж одна штука на 6 осіб; при тім ці втрати припали головно на Україну, що все мала найбільше худоби у цілій колишній Росії.

Знищено на Україні реальну вартість, національне майно, а на кістках міліонів, що вигинули з голоду, вибудувано кепські фабрики, що мають переважно служити цілям московського мілітаризму. Розбудовано на Україні тяжку індустрію, бо ані копальні ані прудкої течії Дніпра до Московщини, так як збіжа, витягти не

можна. Українські копальні вичерпується рабівницькою господаркою, щоби розбудувати промисл у московськім центрі та на Уралі і Сибірі.

Чи не найбільше безглуздими видаються обчислення „Ізв." та їх українських підголосків національно-культурних осягнень України в той час, коли перероблається на московський лад навіть саму українську мову, якою втискається в голови українських дітей та молоді по школах та всіх цих „вузах" і втузах" „культуру" так-же мало національну по формі, як і соціялістичну по змісту.

Яким-же гірким нелюдським глумом мусять здаватися українському населенню, що гине з голоду, заклики більшовицьких радіостацій до боротьби проти українського руху та запевнення, що Москва боронить Україну проти „Детерлінгів і Сапіг, німецьких фашистів і польських наслідувачів Розенберга, проти французьких і бельгійських капіталістів", проти всіх тих, що недавно запевнили московським можновладцям урочистими договорами про ненапад, своє невмішування у „внутрішні" справи СРСР. Московський уряд справді даремно лякає Україну інтервентами. Україна, якаб спромоглася розбити кайдани московської окупації, не потрібувала би боятися ніякого чужинецького визиску чи поневолення. Найбільшою небезпекою нової війни, що могла би остаточно спустошити Україну, є божевільне зброєння більшовицьких мілітаристів та спекуляції панів Літвінових, що пропонують за браком інших товарів гарматне м'ясо радянських невільників кожній великій державі, що зможе добре за нього заплатити.

Продати послуги червоної армії є для московського уряду справою тим пильнішою, що загальний занепад більшовицької господарки мусить незабаром дуже дошкульно відбитися і на армії та партійній бюрократії, яку уряд уже мусить скорочувати за браком засобів.

„Соціялістична індустріялізація України" та зріст промислового пролетаріяту, чим більшовики так хваляться, спричинили фатальну гіпертрофію міського населення по цілій Радянщині. Переведене кілька місяців тому „розвантаження" міст при допомозі старих царських паспортів дало лише кілька мільйонів жертв голодової смерти, але відносин не поліпшило. Вимирання сільського населення на Україні лише зменшує кількість продуцентів засобів поживи для промислових невільників більшовицької держави, а це робить відношення між містом та селом ще більше фатальним. Необхідність рятувати тяжкий промисл, основу московського мілітаризму, примушує московський уряд витискати збіже у більшій скількости з селянства і поза межами України. До швайцарської преси дісталися в останнім часі відомости про поширення голоду і в районі долішньої Волги, на Уралі та в деяких місцевостях Сибіру.

„Рішення обєднаного пленуму Комуністичної Партії більшовиків України є найкращим рапортом до майбутнього Всесоюзного зїзду ВКП (б)" пишуть „Ізв.". Постишев, Косіор та інші погоничі поневоленої української людности будуть незабаром складати в Москві звіт тим, що післали їх порядкувати Україною. Але в новій повені промов та друкованого паперу не дасться заховати того, що невільницька праця коштує більше ніж дає зиску, хоч деспоти люблять дурити не лише інших, а часом і самих себе.

Перемога Москви над її непокірними комуністичними слугами на Україні ані трохи не є ще перемогою над українською національною ідеєю. Обурення та пасивний спротив на Україні ростуть поруч зі зростом зневіри та апатії на московських землях.

Виклинаючи діячів українського національного руху по обох боках кордону, московський уряд подає українському населенню, замкненому в московській вязниці народів радісну вістку, що ми серцем, думками і чинами є разом з нашими поневоленими братами на Радянщині. Нехайже ця більшовицька вістка буде вже раз правдивою.

М. Данько.

Ще одно рішення Найвищого Адміністраційного Трибуналу в справі шкільного плебісциту.

(Справа шкільного віку дітей та його доказу.)

Як відгомін шкільного плебісциту, що його переводило в 1928 р. українське громадянство, відбулася 9. грудня ц. р. перед Найвищим Адміністраційним Трибуналом у Варшаві *розправа в справі зміни мови навчання в 6-клясовій публичній народній школі в м. Жидачеві*. Українські громадяни м. Жидачева внесли в 1928 р. *64 декларацій за 75 дітей на шкільний рік 1928/29*. з домаганням введення української мови навчання в тамошній 6-клясовій мужеській державній школі. Львівська Кураторія рішенням з 5. жовтня 1928 р. признала важними лише декларації за 36 дітей, а інші декларації в числі 39 признала неважними, а саме декларації за 27 дітей з причини, що обняті тими деклараціями діти не були у шкільному віці, декларації за 4 дітей з причини їх неавтентичности, а декларації за 8 дітей з причини недостачі приналежности до шкільної округи. Проти цього оречення Кураторії внесли громадяни відклик до Міністерства Освіти, яке оречення Кураторії затвердило з причини, що дітей, для котрих родичі зажадали української мови навчання, не було 40.

Проти цього оречення міністерства вніс один з батьків, *п. Антін Мацюк*, через канцелярію адвоката д-ра Трояна в Ходорові скаргу до Найвищого Адміністраційного Трибуналу. Сенатові Найв. Адм. Т. в цій справі (ч. р. 4947/30) проводив през. Н. А. Т. Копчинський, реферував судця Ольпінський (бувш. воєвода тернопільський), вотував судця Н. А. Т. Пєхальський; в імени позовничої сторони виступав адвокат *посол д-р Степан Біляк*. Після реферату судді виголосив пос. д-р Степан Біляк промову, котрої зміст подаємо, з огляду на вагу справи.

Рішаюче для цієї справи є питання *шкільного віку* дітей, за котрих внесено декларації, а це управильнене в §§ 7. і 8. виконного розпорядку міністра освіти з 7. січня 1925 р. (В. З. Д. ч. 3. поз. 33). На основі постанов цього розпорядку на просторі воєвідств львівського, станиславівського і тернопільського (згідно з § 30. краєвого австр. закону з 23. V. 1895 р. про обовязок посилання дітей до школи) шкільний вік дитини тріває від покінчення 6-го року життя впродовж 7 літ по містах, в котрих істнувала перед тим виділова школа, опісля замінена на 7-ми клясову школу, а впродовж 6 літ в усіх місцевостях. Вносити декларації можна лише за діти, які в дні початку найближчого шкільного року будуть у шкільному віці. Отже у випадку громади Жидачів, тому, що йшло про шкільний рік 1928., можна було вносити декларації за всі діти, уроджені між 1916. і 1922. р.

Шкільна влада уневажнила декларації аж за 27 дітей з причини їх нешкільного віку. В кількох випадках приняла та влада довільну дату уродин дітей. § 8. вище названого виконного розпорядку міністра освіти вкладає на шкільного інспектора обовязок провірити, чи названі в деклараціях діти живуть і чи в дні 1-го вересня найближчого шкільного року будуть у шкільному віці. Нема сумніву, що дотично способу провірки обовязує шкільного інспектора розпорядок президента з дня 22. III. 1928 р. про адміністраційне поступовання (В. З. Д. ч. 36. поз. 342). При провірці віку дітей повинен був інспектор у першу чергу опертися на доказі з публичних грамот, а такою публичною грамотою, що стверджує вік людини, є без сумніву по думці постанови арт. 52. повищого розпорядку метрика уродин, видана дотичним парохіяльним урядом. Колиж шкільний інспектор у Жидачеві, устійнюючи вік дітей, оперся на інших доказах, то його провірка нарушує постанови повищого розпорядку.

Також щодо замітів неавтентичности декларацій становище шкільної влади не було слушне, бо § 8. розпорядку міністра освіти з 7. січня

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. ГРУДНЯ 1933.

ҐЮІ ДЕ МОПАСАН

ЧУРА.

Повний старшин цвинтар мав вигляд квітистої поляни. Червові шапки та червоні штани, золоті ґальони та ґузики, шаблі та еполєти рябіли поміж гробівцями, на яких білі або чорні хрести простягали свої сумовиті рамена із заліза, мармуру або дерева, немов благословили мовчаливий нарід покійників.

Саме похоронено жінку полковника Лімузена. Втопилася два дні тому підчас купелі.

Було по всьому, священики відійшли, але підтримуваний двома старшинами, стояв далі перед ямою, у глибині якої він бачив ще деревляну домовину, що хоронила в собі розложене вже тіло його молодої жінки.

Це був майже старець, високий, худий, з білими вусами. Оженився перед трьома роками з донькою свого приятеля, яка залишилася сиротою після смерти батька, полковника Сорті.

Сотник і четар, які його підтримували, пробували відвести свого шефа від могили. Але він не рушався з очима повними сліз, яким по геройськи не давав текти і з тихим шепотом: „Ні, ні, ще трохи" вперався, щоби дальше стояти, на омлілих ногах, над краєм тієї ями, що видавалася йому безодною, якою пропастю, де безповоротно скотилося його серце, життя, все те, що залишилося йому на землі.

Нараз наблизився генерал Ормон, узяв полковника під руку і попровадив його майже силою: „Ходім, ходім, мій старий друже, не можна лишатися тут". Тоді полковник послухав і вернувся до дому.

Коли відчинив двері свого кабінету, побачив на столі лист. Взяв його в руки і мало не впав з несподіванки та схвилювання, бо пізнав письмо своєї жінки, а до того лист мав почтову марку і дату з того самого дня. Роздер коверту і читав:

„Татусю!

Позвольте мені ще раз назвати вас татусем, так, як давніше. Як ви дістанете цей лист, я буду вже мертва і під землею. *Тоді може* ви зможете мені вибачити.

Я не хочу зворушувати вас, ані зменшувати моєї вини. Я хочу тільки сказати вам усю щиру правду з цілою отвертістю жінки, що на годину вбє себе.

Коли ви оженилися зі мною зі шляхотности, я вийшла за вас із вдячности і я любила вас із цілого серця малої дівчинки. Я любила вас так, як любила батька — майже так само; і одного дня, як я сиділа на ваших колінах, а ви цілували мене, я назвала вас мимохіть „татусем". Направду, ви були для мене татком, нічим більше лише татком. Ви засміялися тоді і сказали мені: „Називай мене завжди так, моя дитинко мені це буде приємно".

Ми прибули до цього міста і — вибачте мені, татусю, я залюбилася. Ох, я опиралася довго, майже два роки, ви добре читаєте — майже два роки, а потім я знемоглася, згрішила, я стала упавшою жінкою.

Хто він є? Ви не вгадаєте. Я спокійна щодо цього, бо їх було двацять старшин, які завжди були коло мене і зі мною і яких ви називали моїми двацяти констеляціями.

Татусю, не старайтеся пізнати його і самі не почувайте ненависти до нього. Він зробив те, що без нього був би зробив хтонебудь інший, а крім того я певна, що він любив мене також з цілого серця.

Але слухайте: — одного дня ми мали стрічу на острові бекасів, ви знаєте маленький острів за млином. Я мала підпливти туди човном, а він мав чекати за мене в хащах, а потім лишитися там аж до вечора, щоби ніхто не побачив, як буде вертатись. Я ледве віднайшла його, коли нараз розхиляється галузея і ми бачимо вашого чуру Пилипа, як стоїть і дивиться на нас. Я відчула, що ми пропали і крикнула; тоді він сказав мені, він мій приятель! — „Сідайте на човен, моя кохана, і їдьте цілком поволі до дому, я лишуся з цим чоловіком".

Я поїхала, така схвильована, що мало не потонула разом із човном і вернулася до вас, приготована на щось жахливого, що мало статися.

(Докінчення буде.)

—o—

1925 року вважає декларацію з власноручним підписом управненої особи, урядово потверджену нотарем, судом, громадським урядом, або старостом за автентичну. Отже, коли декларації, внесені жидачівськими громадянами, відповідають тим вимогам, то їх автентичність не може бути спірна.

З наведених причин домагався адв. д-р Біляк ухилення заскарженого оречення міністерства освіти. Після цієї промови Найвищий Адміністраційний Трибунал по нараді проголосив вирок, яким *ухилив оречення міністерства освіти*. В мотивах цього вироку проголосив він м. ін., що шкільна влада не предложила Найвищому Адм. Трибуналові до вгляду деяких декларацій, на які покликуються оба нижчі оречення. Дальше стверджено, що шкільна влада, а зокрема шкільний інспектор, провірюючи вік дітей, оперся на шкільних записках, а не на метриках, які єдиноко мають законну доказову силу щодо віку людини. З тої причини Найвищий Адм. Трибунал уважав формальне поступовання шкільної влади за хибне і в дальшім наслідку *уневажнив оречення Куратори і міністерства освіти*, доручаючи тим властям доповнити поступовання згідно з обовязуючими законами. Вкінці Н. А. Т рішив звернути п. Мацукові кавцію, зложену у формі стемплевої оплати.

Повище оречення є новим успіхом нашої правної оборони у справах шкільного плєбісциту. Воно повинно *стати заохотою для нашого громадянства*, щоби в усіх випадках нарушення законів не реагувало в обороні своїх прав у половині дороги, але вело її аж перед Найвищий Адміністраційний Трибунал.

—o—

Пан Еріо -- Совіти та голод на Україні.

(Докінчення).

В мому „отвертому листі“ я стверджував, що п. Еріо, хоча проїхав цілу Україну, проте не чув „vox populi“ українського народу, загибаючого під Совітами. Тепер доводиться з вдоволенням ствердити, що совітофільського захоплення ліонського мера не поділяє, а навіть гостро осуджує багато його земляків. В численних органах французької преси різко критикується некритичне захоплення п. Еріота московським більшовизмом. В ній наведені факти про голод на Україні, що рішуче заперечують справді Хлестаковське оце твердження п. Еріота:

„Я проїхав — казав він — вернувшись із СРСР, через Україну і я можу запевнити Вас, що бачив її як сад **у повному розцвіті, що вкриває широкі простори навкруги; я бачив багаті овочеві садочки і значний врожай. Я теж відвідав краї, про які казали, що вони потерпіли, але й там я стверджував лише добробут...**“

Я не буду наводити тут численних голосів французької громадської думки, що справедливо і належно осудили таке суто тенденційне та неправдиве змалювання стану річей на Рад. Україні ліонським мером. Але дозволю собі зацитувати тут один прояв цієї критичної опінії, що безпосередньо реагував на мого „отвертого листа“ до п. Еріо.

Це голос з далекої французької Африки, де руїнницька праця III. Інтернаціоналу відчувається особливо дошкульно. Я маю на увазі різко написану вступну статтю шеф-редактора альжирського тижневика „L'Evolution Nord-Africaine“ (1. 10. 1933), спеціяльно присвячену подорожі п. Еріо до СРСР. та зокрема його ентузіястичним заявам з приводу Радянської України. Ця стаття трактує „справу п. Еріо“ (**Le cas Herriot**) під досить своєрідним кутом зору, як про це свідчить оцей її заголовок: **„Небезпечний божевільний або цинічний шарлятан“** („Fou dangereux ou charlatan cynique“).

Наведене число того альжирського тижневика я одержав від його головного редактора **п. Шарль-Колльомба** до Подебрадів з карткою такого змісту:

„**З найщирішою гратуляцією за Вашого отвертого** листа до п. президента Еріо, що **так поважно скомпромітував інтереси Франції та союзників**, та з висловом правдивої симпатії...“

Це велика стаття, що передусім докладно аналізує на підставі заяв п. Еріота про СРСР, його некритичну совітоманію. Вона спростовує неправдиві інформації п. Еріота про добробут совітського населення за цифровими даними чужої преси про фактичний стан річей під Совітами. Звичайно, що автор цієї статті у першу чергу зупиняється над тим, як французькі комуністи чудово використовують оптимістичні інформації п. Еріота про СРСР. для більшовицької пропаганди, а відтак і зокрема вона змальовує понурий образ руїнницької праці III. Інтернаціоналу у французьких кольоніях. Не диво, що вкінці статті автор її запитує, чи трактований ним „**Le cas Herriot**“ не має **характеру патальогічного?**:

Там, де в цій статті автор полемізує з поглядами ліонського мера про положення на Радянській Україні, він наводить головні уступи з мого „отвертого листа“ з таким своїм коментарем:

„Але таку опінію про Україну, таке низьке підлещування для вшанування більшовицьких катів цієї країни — не весь світ поділяє. На несмачний блеф французького демагога-політика надходять вже малоприємні протести з ріжних кутків Европи“.

Далі йдуть головні уступи з мого листа. Навязуючи до моїх слів у ньому про те, що захоплюватися сучасним режімом на Радянській Україні — **„це щось так неймовірно жахливе...“** автор від себе каже: „отже це „щось неймовірно жахливе“, а проте останній архитвір Едварда Еріота“...

Шефредактор альжирського тижневика наприкінці своєї гострої полеміки з ліонським мером не без рації стверджує, що його орган не є осамітнений у такому трактуванні совітоманії п. Еріота.

*

„Le cas Herriot“ в цім випадку вже дійсно слід трактувати як свого роду **„cas pathalogique“** на грунті безмежної амбіції та бажання п. Еріота за кожну ціну бути оригінальним і популярним. Бо якже інакше можна булоб пояснити у нього таке свідоме нехтування наявних фактів безперечного голоду на Україні в цім році, який стверджують не лише українці, — отже сторона безпосередньо заінтересована, — але який стверджувало багато чужоземних кореспондентів (англійські, американські, а також **французькі**), що постійно перебувають у СРСР, чудово знають тамтешні відносини, наочно переконалися у безсумнівності жахливого голоду на Радянській Україні, факт якого мусів визнати **Союз Народів** на своєму спеціяльному засіданні 29. вересня ц. р. та який не заперечують вже, як подію недавнього **минулого** навіть самі Совіти (див. телеграму московського кореспондента „Assosiated Pres“ **Стенлі Річардсона** з 26. IX. на підставі його інтервю з головою харківського Палітвідділу п. **О. Асаткіним**, що признав факт цьогорічного голоду і навіть подав статистику його жертв, якої, проте московська цензура не дозволила оголосити за кордоном).

Совітський уряд по правді і раніше вже признав факт голодової пошести на Радянській Україні та Кубані, заборонивши в літку цього року подорожі закордонних журналістів у ці країни, де голод найсильніше лютував (пор. про це статтю п. **Барнеса**, московського кореспондента „New York Tribune“ з 21. VIII.).

Я свідомо не зупиняюсь тут на дуже докладних і річевих кореспонденціях **німецьких** журналістів в СРСР, головно „Kölnische Zeitung“, знаменито поінформованих про совітські відносини, як і не зупиняюсь на документальній німецькій **чорній книзі про голод (Hunger-Predigt. Deutsche Notbriefe aus der Sowjet-Union 1933)** з оригінальними фотографіями та факсіміле зразків листів з **цього року**, що не трудно встановити зі змісту і де багато є фактичного матеріялу також про голод на Україні та Кубані; я не пишу також докладніше про добре зорганізовану німецьку допомогову акцію товариства „Brüder in Not“, що має у своєму архіві понад **150.000** оригінальних листів звідти, жахливих документів про цьогорічний страшний голод під Совітами та яке влаштувало перед кількома місяцями в Берліні спеціяльну виставу цих листів (**Hungerbriefe aus der Sowjet-Union**) одночасно із зразками харчевих сурогатів, якими „годується“ населення, загрожене голодовою смертю. Роблю це свідомо, знаючи упередження п. Еріо до **Берліна**, хоча згаданий німецький матеріял про голод у СРСР є безсумнівно **автентичний**, не має нічого спільного з Гітлером і походить здебільша ще з доби **перед** березневим переворотом у Німеччині.

Словом, увесь світ знає вже про голод на Радянщині. Справа міжнародньої допомоги голодуючому населенню під Совітами поважно дебатується від літа, а почасти вже здійснюється. Вся світова преса пише про це. Із СРСР щодня надходять безнадійні сумні листи, писані в страшній розпуці передсмертного жаху. Люди вмирають там з голоду масово та епідемічно. Ніхто, поважно думаючий, не сміє заперечувати цього трагічного факту. Один лише п. Еріо з подивугідною непохитністю та впертістю каже і повторює: Все це брехня та політичний шантаж! Ніякого голоду на Україні нема. Адже ж я там був та бачив усе на власні очі. І парафразуючи, незнаний йому звичайно, відомий твір **Толстого** — „Малороссія“:

Ты знаешь край, где все обильем дышетъ,
Гдѣ рѣки льются чище серебра,
Вѣтерок степной ковыль колышетъ
Въ вишневыхъ рощахъ тонутъ хутора..

ліонський мер мрійно змальовує майже райський добробут на Радянській Україні.

Сучасний Дон Кіхот — скаже хтось! Ні! Ляманшський лицар сумного вигляду, правда, також був маняком, але шляхотним, щирою людиною без особистого егоїзму та хоробливого честолюбства. Скорше в галерії безсмертних постатей Моліера треба шукати прототип ліонського мера.

У своїй впертій совітоманії п. Еріо нагадує мені туриста, що на літаку та ще через стратосферу перелетів здовж Сагари, зупинившись по дорозі у двох або трьох чудових оазах і який, вернувши додому, почав переконувати своїх земляків та цілий світ взагалі в тому, що Сагара — це не **страшна пустиня**, але **прегарна оаза** і що всі географи та мандрівники, які твердять протилежне, це або дурні або звичайні наймити...

Не знати, чи п. Еріо буде продовжувати свої „Російські нариси“? Не знати також, чи він у них евентуально скаже ще щось з приводу Радянської України? На мою думку, щоб і як він не сказав тепер з приводу цієї справи, не матиме вже значіння після двох його заяв тут наведених.

В мому „отвертому листі“ я мав ще сумнів і навіть не хотів вірити в те, що ліонський мер **„захоче бути хоча принагідним спільником Москви в її крівавому погромі України...“** Я помилявся. Пан Еріо свідомо і без застережень став на бік Совітів, а отже і проти жахливої недолі українського народу, нелюдськи катованого більшовицькими окупантами...

О. І. Бочковський.

Наша кооперація й Акцептаційний Банк.

Дня 1. грудня ц. р. відбулася в Центробанку нарада представників наших центральних та фінансових установ, а саме РСУК, Центробанку, Центросоюзу, Маслосоюзу, Нар. Торговлі, Зем. Банку Гіпотечного і Банку „Дністер“ у справі Акцептаційного Банку. По докладнім та обширнім рефераті **пос. О. Луцького** про завдання Акцептаційного Банку вибрано Комітет у складі представників РСУК, Центробанку, Дністра і Зем. Банку Гіпотечного, який має дальше вести підготовчу працю у справі виконання закону з дня 24. III. 1933 про Акцептаційний Банк і давати в цих справах інформації нашим фінансовим та економічним установам.

В дні 5. грудня ц. р. відбулося засідання Комітету, на якому **пос. О. Луцький** предложив проект інструкції для українських кредитових установ, у якій *обговорено* як технічне переводити конверсійні умови з довжниками на основі закону про Акцептаційний Банк. Інструкція появиться незабаром друком і буде розіслана всім нашим кооперативним кредитовим установам.

Вже на першій нараді дня 1. XII. ц. р. ухвалено, що Центробанк має старатися про право на безпосередні звязки з Акцептаційним Банком для всіх українських кредитових кооператив, які по думці закону могтимуть передати свої конверсійні договори з довжниками до Акцептаційного Банку тільки через свою установу вищого ступня, себто Центробанк.

Ці заходи наших кредитових установ щодо використання постанов про Акцептаційний Банк дадуть чималу полекшу довжникам-хліборобам, що задовжені у наших установах.

—o—

ТІТУЛЕСКУ В КОШИЦЯХ.

ПРАГА, 11. 12. ПАТ. Румунський міністр закордонних справ Тітулеску приїхав із жінкою у неділю вечором до Кошиць. Витав його на двірці міністр закордонних справ Бенеш. Тітулеску сказав, що метою його подорожі є обговорити економічний плян Малої Антанти. Згадуючи про ревізіонізм, Тітулеску сказав: Ревізія рівняється війні. Коли хтось бажає ревізії та війни, може бути певний, що стрінемо його без жаху. Ми доволі сильні, щоби відперти всякі аступи.

РЕВІЗІЇ В СТОКГОЛЬМСЬКИХ НАЦ. СОЦІЯЛІСТІВ.

СТОКГОЛЬМ, 11. 12. ПАТ. У звязку з недавніми подіями, що їх викликали гітлерівці в університеті, поліція перевела ревізію в нац. соц. огнищі в Стокгольмі. Придержали 11 осіб, що там жили. Після переслухання в комісаріяті всіх увільнили.

РЕВОЛЮЦІЯ В ЕСПАНІЇ.

ГРЕНАДА, 11. 12. ПАТ. Юрба хотіла підпалити монастир і три церкви. Поліція перешкодила. Згоріла лише церква св. Людвика. В місті темрява, бо перервали проводи. В Терулі та кількох поблизьких містечках революціонери заняли поліц. касарні. Поранили багато поліцаїв, що ставили спротив. У Коруні висадили ел. трансформатор; у місті темрява. В Альказарі бомби вбили 7 осіб. Підчас ревізії в однім домі найшли 300 бомб. У провінції Гренада юрба спалила 4 церкви, 1 монастир. У Сараґосі бої невгавають. Згинуло 8 революціонерів, кількадесять ранених. Згоріла церква св. Петра. Поліція арештувала понад 200 осіб.

Загальна скількість убитих, ранених і арештованих в ост. революції виносить понад 1000 осіб.

НОВИЙ ЕСПАНСЬКИЙ УРЯД.

На першому засіданні кортезів вибрали предсідником палати 234 голосами радикала Альбу; першим віцепрезидентом аґрарія, другим консерватиста, третім члена каталонської лівиці, четвертим соціяліста.

Вважають певним, що новим головою уряду буде радикал Леру. Він створить національний уряд, опертий на співпраці найбільшого числа груп.

ГОСПОДАРСЬКА НАРАДА МАЛОЇ АНТАНТИ НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ.

ПРАГА, 11. 12. ПАТ. Нараду господарської ради Малої Антанти, що мала відбутися в Празі, відложили. Речинця не устійнили. Преса пояснює відложення конференції тим, що мін. Бенеш хоче особисто проводити нарадами ради, та що він виїджає до Парижа, то тепер конференція неможлива.

АМБАСАДОР ЗЛ. ДЕРЖАВ У МОСКВІ.

МОСКВА, 11. 12. ПАТ. Амбасадора Зл. Держав у Москві Боліта привитали нині на двірці шеф дипльоматичного протоколу комісаріяту закордонних справ Флорінський, більшовицький амбасадор в Вашинґтоні Трояновський та представники преси.

ЕКСПАНЗІЯ НІМЕЧЧИНИ НА СХІД.

„Фолькcблят“, що виходить у Франкфурті н. М. згадуючи про союз „Дойтшер Ост“ твердить, що всі союзи на сході Німеччини злучені згідно з вказівками Гітлера в один заг. союз. Часопис зазначує, що зір Гітлера, як колись Бісмарка звернений на схід. Часопис цитує слова з Гітлерової книжки „Майн Кампф“: „Нац. соціялісти перекреслили свідомо передвоєнну закордонну політику. Зачинаємо там, де ми скінчили тому 6 століть. Здержуємо вічну германську мандрівку на південь і захід Европи, а звертаємо зір на схід. Перекреслюємо передвоєнну політику кольоніяльну й господарську, а переходимо до політики землі для будучини“.

БУДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

ВАРШАВА, 11. 12. ПАТ. Нині почалося засідання буджетової комісії сойму. Комісія почала дискусію над буджетом президента Польщі та Найвищої Контрольної Палати. Комісія приняла оба буджети в другому читанні.

БЕНЕШ У МУСОЛІНІЯ.

ПРАГА, ПАТ. Преса повідомляє, що мін. Бенеш після своєї візити в Парижі поїде до Риму, де матиме балачки з Мусолінієм.

Не марнуйте пів міліона чеків „Просвіти“!

Інформують нас, що Товариство „Просвіта“ щороку розсилає з часописами і на приватні адреси 80—100.000 чеків для влекшення українському громадянству пересилки вкладок, рат за книжки, „Дар Просвіті“, внутрішньої позички, тощо. З того вертає річно около 4—5000 чеків, а решта ні. Вона десь по кутах просто марнується. Читальні, установи й поодинокі громадяни вплачують „Просвіті“ сотні тисяч золотих за книжки, вкладки, „Дар Просвіті“ і т. п., а незначні жертви складає з року на рік тільки приблизно 2—3000 *тих самих* громадян. А решта?... Спокійно кидає чеки в кут, або їх нищить. Чи так повинно бути?... Колиб тими пятьсот тисячами чеків, висланими за останніх 5 літ прийшло бодай по 50 сотиків, то це далоб 250.000 золотих і „Просвіта“ моглаб не тільки вийти з фінансової скрути, але й зараз відкрити Освітній Інститут для вишколювання фахових освітників які є необхідні для правильного ведення виховання й освіти дорослих.

Громадяни! Направте Ваше занедбання і дайте змогу „Просвіті“ поставити освітню справу на такій висоті, як цього вимагає сучасна хвиля. Не оправдуйтеся при всяких нагодах крізою, бо найбільшим нашим нещастям не криза, а легковаження народніх обовязків.

Клопоти з гітлеризмом в Европі.

„Ню Йорк Сан“ приніс телеграму з Відня про поширення ідеї німецького фашизму по ріжних краях Европи. Ґраф Олександер Фестетич, богатий мадярський маґнат в Будапешті, зрезиґнував з урядового становища і почав організувати своїм коштом штурмові баталіони з людей, що живуть в його добрах. В Румунії уряд заборонив виставу націоналістичних фільм, хоч попередній уряд їх дозволив. Теперішній уряд симпатизує з Францією і тому противний пропаґанді гітлерівців. Зате між німецькою меншиною в Трансильванії ідея німецького фашизму зробила великий поступ. Націонал-соціялісти відбувають там великі паради. В Югославії завязався „Швабський Культурбунд“, який видав заклик до всіх німців, щоби вони зберігали німецьку національну культуру. Уряд Югославії не противиться тому, бо він прихильний ідеї німецького гітлеризму. В Югославії є багато прихильників злуки Австрії з Німеччиною тому, бо там способом вони надіються приборкання Італії як свого історичного ворога.

Угорщина, Румунія і Югославія мають німецького населення по пів міліона душ і через то рух німецьких націонал-соціялістів там досить впливовий.

Німецька закордонна пропаґанда.

В будинку давного пруського сойму в Берліні відбулася конференція, на якій німці із заграниці обмірковували плян закордонної пропаґанди. В конференції взяли участь представники влади та ріжних гітлерівських організацій. Предметом нарад було домагання, щоби кожний німець за кордоном, без огляду на те, де живе, якщо тільки в його жилах пливе арійська кров, почувався до обовязку пропаґувати ідею націонал-соціялізму й підтримувати у своїм краю всякими засобами пропаґанди теперішній німецький уряд.

Атентат на ірляндського б. премієра.

ЛЬОНДОН, ПАТ. На бувшого премієра Ірляндії Косґрейва, що в ґрафстві Донеґел їхав автом, виконано невдалий атентат. До атентату не допустили детективи, що їхали в другому авті. Вони привитали напасників стрілами й ці втекли.

Ґен. О'Дофі, провідник „синіх сорочок“, якому премієр Де Валера загрозив арештуванням, утік до Ульстеру й там скривається.

Замісць колишніх субвенцій — нарід сам від себе дасть „Просвіті“ субвенцію.

По широкому світі.

— В Берліні відбулося велике маніфестаційне віче під гаслом відобрання давних німецьких кольоній. У вічу взяли участь гітлерівські союзи комбатантів, формації гітлерівського кольоніяльного союзу і студенти.

— На австро-баварській границі над рікою Зальцах прийшло до перестрілки між німецькими громадянами та австрійською граничною сторожею.

— Італійський державний секретар Сувіч вибрався з офіціяльною візитою до Берліна, щоби ревізитувати німецьких міністрів, що були в Римі. Нема сумніву, що при тій нагоді будуть теж обговорені важні політичні справи, м. ін. австро-німецький конфлікт.

— На політехніці в Будапешті студенти зробили протижидівську бучу, домагаючись, щоби студенти жиди сиділи в окремих „лавках ґетта“. Ректор припинив виклади.

— Гітлерівські боївки у Відні нападають на жидів по місті та кидають петарди до каварень, де збираються жидівські гості.

— В Персії державні службовці можуть носити одежу лише з краєвого матеріялу.

— В Букарешті й на провінції арештовано в неділю кількасот осіб, що належать до „залізної ґвардії“. Вечором студенти хотіли робити маніфестації в місті, одначе поліція їх розігнала.

— Австрійський уряд рішив з приводу Різдвяних свят оголосити амнестію для політичних вязнів.

— На острові Кипрі панує серед населення голод і страшна нужда. Всюди множаться напади й грабунки.

— В Ленінграді помер у 57-ім році життя відомий теоретик економіст проф. І. Кулішер, наслідком духових і матеріяльних злиднів.

— Райхстаґ збирається 12. грудня, опісля його відложать до січня

— Знову появилися чутки, що Гітлер відвідає Мусолінія в Римі.

— У Чехословаччині продовжать час військової служби та скріплять летунство.

— В Австрії заведуть однострої для службовців на взірок одностроїв із часів монархії.

— В Японії заноситься на військову диктатуру під проводом міністра війни Аракі й міністра маринарки Осумі.

Вибори по наших містах.

(Звідомлення з місць).

ВИБОРЧІ ВИСЛІДИ В ГОРОДКУ

Українці в Городку творять третину населення. Тому на 24-ох радних припадало би на українців 8-ох. При вчорашніх виборах помимо великого заінтересування українського громадянства вибрано ледви 3-ох українців до міської ради. Сталося це передовсім з причини штучного викроєння виборчих округ так, що у двох найбільших округах (передмістях: Львівському і Заставському) прилучено вулиці з переважаючим польським населенням. До виборчих комісій не покликано свідоміших українців, а лише двох „русинів“ („приятелів маґістрату“). В двох округах спроміж пятьох українці творять більшість населення і тому надіялися в обох тих округах вибрати бодай 6 радних. Львівське передмістя (округа ч. 2) вибирає 7-ох радних. У тій окрузі крім лісти ББ виставили поляки ще лісту ч. 3, на якій на першому місці поміщено „русина“ Мацелюха, ем. судового офіціяла та москвофіла Левинського. Ця ліста не мала жадних виглядів на вибір і тому поляки доручили частині своїх виборців відголосувати на лісту ч. 3. На українській лісті ч. 2 на першому місці поставлено пос. д-ра Біляка, на двох дальших місцях свідомих передміщан українців пп. Якимяка і Цапа Михайла. На нещасний жаль українець-інтеліґент, який стояв на пятому місці, місцевий землемір п. Палімарчук Роман у день виборів почав масово роздавати поміж виборців картки з означенням лісти ч. 2, на якій умістив по сім разів своє прізвище. Це збентежило і здезорієнтувало передміщан, які почали здержуватися від голосування зглядно счеркувати з лісти інтеліґентів. У тій ситуації рішив пос. д-р Біляк, щоби передміщани голосували многократно на двох своїх представників пп. Цапа Михайла і Якимяка Андрія. Це врятувало осторожно ситуацію, що здержуючіся досі передміщани від голосування, пішли масово сповнити свій громадянський обовязок.

Вислідок такої ситуації вибрано на львівському передмісті лише одного радного в особі п. Михайла Цапа, сина Степана, який як свідомий громадянин дає запоруку, що достойно сповнить свої завдання. Всеж таки із замішання в українських рядах скористали поляки і притягнувши масово своїх виборців, вибрали 5-ох радних з лісти ББ і одного з „руської“ лісти (п. Мацелюха).

На другому з черги найбільшому передмісті, це є Заставському, пішли наші виборці масово до голосування. Одначе виявилося, що велика скількість укра-

ініів не була поміщена у виборчих списках, так що їх голоси попропадали. На цьому переміcті предсідник окружної комісії Зелінський усунув безправно з виборчого льокалю мужа довіря листи ч. 2 і щойно внаслідок інтервенції у старости по двох годинах втрати часу приверено мужа довіря в урядуванні. Цю обставину занотовано в протоколі в ціли внесення виборчого протесту. Внаслідок такого поведення удалося вибрати лише двох радних в особах о. декана Е. Роздольського і п. Івана Цапа. Щоби знеохотити людей до голосування виборча сторожа перепускала до виборчого льокалю поляків і жидів, а українцям казали ждати годинами на чергу. Це людей не лякало та не знеохочувало, але по годинах вичікування довідувалися, що їх нема у виборчому списку.

Проти виборів у Городку внесуть українські громадяни протест, в якому представлять всі зловживання, про які годі в цілости писати.

ВИБОРИ В ЖОВКВІ

Українці поставили свої самостійні листи в трьох виборчих округах. Здобули лише *один мандат* в одній окрузі, при чому чоловий кандидат о. ігумен Василіянського манастиря перепав а вийшов радним лише міщанин. У двох інших виборчих округах українські листи перепали. Багато українців не було вписаних до виборчих лист,а при рекламації жадали від них ріжних документів, яких люди не мали. Окрему листу вніс урядовець при Комунальній Касі в Жовкві, бувший член УНСА Микола Душиньчук, та дивним дивом вийшов радним. У нововибраній раді засідатиме 15 поляків, 7 жидів, 1 українець-міщанин і Микола Душиньчук.

Ширіть наш часопис!

Після виборів по наших містах.

ЗВІДОМЛЕННЯ ПАТА ПРО ВИСЛІД ВИБОРІВ.

Вся понеділкова ранішня преса опублікувала звідомлення Польської Телеграфічної Агенції (ПАТ) про виборчі висліди у тих місцевостях, де відбулися вибори без голосування. У цих звідомленнях ПАТ подав число мандатів, яке нібито здобуло УНДО на т. зв. бльокових листах. На цьому місці стверджуємо, що УНДО ніде при виборах не бльокувалося з ніким і тому при виборчих вислідах у тих містах не можна говорити про вибір ундівських кандидатів. У найближчих днях подамо виборчі висліди на основі наших звідомлень. А до цього часу будемо і надалі користуватися телеграфічними звідомленнями ПАТ-а про хід виборів.

ВАРШАВА, 11. 12. ПАТ. Дальші висліди самоврядних виборів у Сх. Галичині:

ЛЬВІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО:

ЖОВКВА: загальне число мандатів 24, з того ББ 22, УНДО 1, руска листа 1.

ГОРОДОК: манд. 24, ББ 20, УНДО 3, старорусини 1 (?).

БЕРЕЗІВ: манд. 12, з того ББ 12.

ДОБРОМИЛЬ: манд. 16, ББ 15, людова партія 1.

ЛЮБАЧІВ: манд. 16, ББ 11, УНДО 5.

СТРИЙ (звідомлення приватне): манд. 32, поляки 18, жиди 11, українці 3.

ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ВОЄВІДСТВО:

БОРЩІВ: манд. 16, з того ББ 16.

БРОДИ: манд. 24, з того ББ 24.

СКАЛА: манд. 16, з того ББ 8, нар. партія 1, сіоністи 1, ортодокси 2, УНДО 4.

БУСЬК: манд 16, ББ 4, ХД 2, безпарт. 4, УНДО 2, сіон. 2, ортод. 2.

ТЕРЕБОВЛЯ: манд 16, ББ 12 УНДО 2, старорус. 2 (?).

ЗБАРАЖ: манд 16, ББ 14, УНДО 2.

ЗОЛОЧІВ: манд. 24, ББ 10, нар. парт. 3, сіон. 6, УНДО 1, ортод. 1, інші жиди 3.

БУЧАЧ: манд. 24, ББ 7, ХД 3, УНДО 2, сіон. 4, ортод. 2, інші жид. 5, нар. партія 1.

СТАНИСЛАВІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО:

ДОЛИНА: манд. 16, ББ 16

Вислід візити в Римі.

Після повороту комісаря Літвінова в Москву кореспондент ПАТ одержав з неофіціяльних, але міродатних кол вістку, що в Римі обмірковувано перш усього італійсько-радянські справи, особливо господарські. Розмови скінчилися позитивним вислідом, чого доказом ратифікація італійсько-радянського пакту приязни чи неагресії. Згідно з дотеперішнім становищем СРСР Літвінов відмовив участи СРСР в розбройних нарадах поза Женевою та оголосив повне незацікавлення справою італійського проекту реформи Союзу Народів. Поголоска про евентуальне приступлення СРСР до пакту чотирьох не відповідає правді. Політичні кола ставляться негативно до справи навязання нових розбройних переговорів, певні, що вони можуть скінчитися тільки уступками в користь німецьких зброєнь. Одночасно відповідає правді поголоска про навязання контакту між Ватиканом і СРСР. Розбилася зате спроба італійського посередництва між Німеччиною і СРСР, чого доказом те, що Літвінов не вдавався в політичні розмови в Берліні, вертаючи до Москви

НОВИНКИ

На закінчення ювилейних свят відправиться в четвер 14. грудня ц. р. в 9. годині ранку архиєрейська Служба Божа з проповідю в церкві Св. Духа у Львові, вул. Коперника 36, в 150-літні роковини дня, коли храм цей обняв львівський владика еп. Петро Білянський. По Службі Божій відкриття пропамятної таблиці. 746

— **Т-во „Українська Захоронка“** спільно зі споротовим товариством УССК уладжує Миколаївську Ревію в салях Народного Дому. Сольоспіви: Впп.: Лецкова і Шухевич. Мистецькі танки: Впп.: Голубовська, Федаківна і Петріна. Сатири, гумор і карикатури Е. Ковака. Ревелерси Евгена... Жартівливі подарунки. Ґазова атака. ч. 749

— **В день Іменин Й. Е. Митрополита Кир Андрія,** в середу 13-ого грудня ц. р., відправить Преосв. епископ Іван Архієрейську Службу Божу в наміренні Достойного Соленізанта в архикатедральному соборі святого Юра. Початок богослуження точно в год. 9-ій ранку.

— **Артист-маляр Іван Труш** повідмляє цією дорогою всіх заінтересованих, що від тепер ніяких замовлень на портрети не приймає з огляду на ослаблений зір. Зате в робітні артиста (вул. Обводова ч. 12) можна купити портрети Ів. Франка і Миколи Лисенка, що належать до найкращих портретів кисти Ів. Труша.

— **Ювилейна вистава Й. Стадника** заповіджена на 14. ц. м. відкладена з огляду на труднощі зі салею у Львові. Відбудеться вона у другій половині цього місяця; дата буде означена цими днями.

— **Кольпортери „Просвіти“ і самозванці.** У краю по селах і містах ходять кольпортери книжок від ріжних видавництв та книгарень, які представляють себе за кольпортерів книгарні „Просвіти“, з чого виходять ріжні прикрі непорозуміння, а навіть шкоди. Щоб оминути того надалі канцелярія „Просвіти“ подає до відома Вп. Громадянства, що кольпортерами „Просвіти“ до 1. I. 1934 р. є: пп. Анна Косівна, Володимир Швалчак і Михайло Шиян. Наші кольпортери мають леґітимації, підписані Головним Виділом Т-ва „Просвіта“. — **Канцелярія Т-ва „Просвіти“ у Львові.**

— **Не буде свідоцтв у першій клясі.** Зачувати, що польське м-ство освіти видало розпорядок, який касує свідоцтва в першій клясі народньої школи. Діти в першій народній клясі не дістануть піврічних свідоцтв, а при кінці року одержать посвідки, які стверджуватимуть перехід до другої кляси, без подання нот.

— **Замикають адвокатські лісти.** З Варшави зачувати, що пова проектом замкнення лісти адвокатів в окрузі львівської апеляції на 5 літ є проект замкнути лісти адвокатських аплікантів а 10 лт. Одночасно має появитися новеля до адвокатської ординації, що передбачує для аплікантів 2-літну безплатну судову практику і 5-літну практику у адвоката.

— **Одностої для службовців.** Міністр почт і телеграфів у Польщі покликав одностроєву комісію, яка займеться введенням одностроїв для службовців почти, телеграфів і телефонів. На першій конференції розглядали справу коштів одностроїв, рід і колір матеріялу та справу чи носити одностої обовязані будуть усі державні службовці, чи лише ті, які мають службові звязки з публикою. Комісія збирає інформації, бо крім почти хочуть признати одностої також для службовців державної адміністрації, себто воєвідств, староств і т. д.

— **Львівська хроніка.** При вул. Львівських Дітей намагала втроїтись спіртом 17-літня учениця Лідія Шеремета. В грізному стані відвезли її до шпиталю. — З хати Ґусти Маєр при вул. Яховича 19, злодії вкрали 1.200 зол., столове срібло та ліхтарі.

— **Краєва хроніка.** В Солотвині вломилися до канцелярії нотаря Фрідмана злодії й вкрали з каси 100 зол. та багато біжутерії. — В лісі коло Будзанова напали на двох жидівських купців невідомі бандити і побивши їх, зрабували їм 50 зол. — У Тростянці пов. Снятин, повісився в стодолі свого батька Іван Симовонюк, побоюючись кари за нелеґальну торговлю тютюном. — В Сколім арештовано Йосифа Лебідя, що вломився до мешкання д-ра Унґера і вкрав хірурґічні знаряди вартости 1.500 зол. — У Гродні перейшла на католицизм 19-літня манікірістка Кладовська, дочка рабіна зі Сувалок. Це вже третя з черги дочка того рабіна покинула віру батьків.

— **Плямистий тиф** появився в Снятині. На 5 осіб, які захворіли, померли дві. Наказано протифіляктичні засоби.

— **На смерть.** У Раві Руській відбувся в понеділок наглий суд перед трибуналом, делеґованим зі Львова, проти Гриня Галаса та Михайла Панечка з Річок, пов. Рава Руська, за вбивство Пелагії Домашевич. Галас любився в Домашевичівній, колиж вона стала матірю та стала домагатися, щоби він оженився з нею, Галас постановив позбутися її. Намовив знайомого Панечка, щоби вбив Домашевичівну. Панечко застрілив її крізь вікно, як сиділа при вечері. Оба обвинувачені признались до вини. Трибунал засудив обох на кару смерти на шибениці.

— **Шекспір у шкільних кінах.** В Англії сфільмували багато творів із Шекспірових пес, щоб поширювати їх у школах. Діти, бачучи на фільмі складні історії, що лягли в основу пес англійського драматурґа, лекше можуть запамятати дію і користають із лектури багато швидше.

— **Різдво на Робінзоновому острові.** Острів на якому провів стільки літ самотно Робінзон Крузо, істнує справді і має нині 67 мешканців. Дефо описав пригоди Робінзона на підставі дійсної події з життя англійського капітана Олександра Селькірка, якого буря закинула на острів Хуан Фернандез. Чимало англійців вибирається щороку на цей острів на Різдво. Туристи залишають там стільки гроша, що 67 мешканців, які їх гостять, можуть із цього заробітку жити весь рік.

— **Українець переможцем на великім здвизі чемпіонів.** В понеділок, 20. листопада відбувалася в Медисон Сквер Ґарден в Нюйорку боротьба між великими чемпіонами при здвизі 10.000 видців. Світове чемпіонство здобув Джім Бравнінґ, американець зі стейту Мизурі, який боровся проти Ґуса Соненберґа з Бостону. Змагання тревало годину й 10 мінут. Заки зачалася головна боротьба за світове чемпіонство, виступали в змаганнях інші передові змагуни, між якими був українець Юрко Заринів. Його імя вже звісне в спортовому світі і при звітах з дужання часто його згадують спортові репортери. Таксамо і з понеділкових змагань поміщено в нюйорських ґазетах, між ін. в „Таймсі“ дуже прихильну згадку про Заринова. Він важить 202 ам. фунти, а його противник в дужанні, Чарлі Стрек зі Спрінґ Веллей, стейту Ню-Йорк, важить 226 фунтів. Переміг Заринів. При описі дужання репортер завважує, що „Заринів лучить у собі силу й акробатичну зручність разом з дужанням“.

СПОРТ.

З ЛЕЩАТАРСЬКОЇ СЕКЦІЇ СОКОЛА-БАТЬКА.

В неділю 17. ц. м. відбудеться перша практична лекція їзди на лещатах. Збірка учасників лещатарського курсу в год. 10.30 на останнім перестанку 4-ки коло Високого Замку (Ксеська).

Лещатарська Секція С.-Б.

ОЛЕКСАНДЕР ГАРКАВЕНКО В БЕРЛІНІ.

Німеччина не пригадує собі такого турніру французької боротьби, як тепер відбувається в Берліні. Найкращі змагуни станули, щоби показати своє мистецтво і техніку. Боротьба ведеться за світове першенство. Серед конкурентів на чільному місці стоїть світової слави українець, **Олександер Гаркавенко**, переможець інтернаціонального турніру в Гамбурзі перед двома роками. Берлін ще не бачив нашого земляка. Його перший виступ був справжньою сензацією не тільки для глядачів, але і для цілого німецького спортового світу. В офіціяльних повідомленнях зазначено, що „від десятиліть на німецькому герці не стояв такий змагун". Ще ніхто не змігт його покласти. Турнір наближається до кінця. Гідний репрезентант українських національних фарб (О. Г. кожного вечора виступає з чудовою жовто-блакитною лентою!) має ще проти себе трьох сильних конкурентів: естонця Петерсона, австрійця Кавана і німця Пінецкого (який у Польщі виступає як поляк). Берлінські українці дуже уважно слідкують за турніром і покладають усі надії на нашого лицаря-змагуна.

—ж—

——о——

Нові книжки й журнали.

НИВА, часопис присвячений церковним і суспільним справам, листопад, ч. 11. Зміст: Гр.-кат. Дух. Семинарія у Львові (світлина). Митрополит Андрей: Духовна Семинарія це символ Церкви. о. Д-р Йосиф Сліпий: Зі стопятьдесятьлітної перспективи. Д-р Олександер Назарга: Нашим духовим Старшинам з львів. Дух. Семинарії. Х.: Ювилейні торжества львів. Дух. Семинарії. Я. Янкевич: На шляху духовної обнови народу. Нові книжки. Всячина.

МІСЯЦЬ ГРУДЕНЬ — МІСЯЦЬ СВЯТА „ПРОСВІТИ". СПІШІТЬ ІЗ ГРОШЕВИМ „ДАРОМ ПРОСВІТІ"!

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 12. XII. год. 7.30 веч. „Гроші то не все".

Середа, 13. XII. год. 7.30 веч. „Кармен" опера.

Четвер, 14. XII. год. 7.30 „Гроші то не все".

Театр Рікнородностей.

Вівторок, 12. XII. год. 7.30 веч. „Ватерльо".

Середа, 13. XII. год. 7.30 веч. „Ватерльо".

Четвер, 14. XII. год. 7.30 веч. „Ватерльо".

Концертове Бюро Тірка.

Четвер, 14. XII. Ада Сарі, співачка.

Український Театр ім. Тобілевича.

КАМІНКА СТРУМИЛОВА: 11. XII. Мотря; 12. XII. Батурин; 13. XII. Фраскіта.

ЛЬВІВ: Вел. саля Муз. Т-ва ім. Лисенка 14. XII. год. 7.30 веч. „Гра на замку" Мольнара. — Ювилей сценічної праці Йосипа Стадника.

Кіна.

АДРІЯ: „Мараду".

АПОЛЬО: „Король нездар" (Бастер Кітон). „Білий слід".

АТЛЯНТИК: „Ревізор із Петербурга" з Властою Буріяном (на осн. Гоголя).

ВАНДА: „Цвітка Альжиру" та „Фліп і Флеп".

КАСІНО: „Живемо сьогодні".

КОПЕРНИК: „С. О. С." („Ледяна гора").

КОЛІСЕЙ: „Жінка з реєстру", ревія „Знайомі типи".

МАРУСЕНЬКА: „Сабра — діти Палестини".

МІРАЖ: „Жінка на роздоріжжу", та Ліліяна Гарвей.

МУЗА: „Таємний острів".

ПАЛЯС: „Мертвий дім" (на осн. Достоєвського).

ПАН: „Я в день, ти в ночі" та ревія.

ПАСАЖ: „Вічний ворог" (Віл. Десмонд).

ХИМЕРА: „Кавалькада".

СТИЛЕВЕ: „Чемп", ревія „Тере-фере-куку".

УТІХА: „Білий гріх" і ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 12. грудня 1933.

Відень (517,2) 17.15 Солісти, 20.00 „Замерлі очі" оп. Д'Альбера; **Братислава** (279,3) 18.05 Словацькі рецитації, 20.40 „Завість" вид.; **Кошиці** (293,5) 16.40 Весела програма, 18.00 Байки; **Прага** (486,6) 22.15 Сучасна музика; **Копенгаген** (281,2) 21.10 „Ріголетто" оп. Вердія; **Атльона** (412) 21.00, 21.25, 22.15 Спів; **Білгород** (430,4) 20.50 Оп. арії, 21.40 Нар. пісоньки; **Ковно** (1935) 18.20, 21.35 Спів; **Берлін** (419) 20.05 „Дас Лібеснест" муз. комедія; **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 17.20 Суч. музика, спів; **Лянгенберг** (472) 13.35 Концерт; **Будапешт** (550,5) 19.30 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера; **Рим** (441,2) 20.40 Концерт.

Середа, 13. грудня 1933.

Відень (517,2) 13.10 Концерт (музика, спів). 19.00 Військ. орхестра; **Братислава** (279,3) 12.35 Концерт; **Брно** (341,7) 18.25 Пісні; **Кошиці** (293,5) 16.00 Музика; **Прага** (486,6) 20.05 Концерт; **Атльона** (412) 21.50 Спів, віольончеля; **Білгород** (430,4) 20.00 Пісоньки; **Ковно** (1935) 17.40 Спів; **Рига** (525) 17.40, 20.20 Арії, пісні; **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 19.00 Моцартові твори; **Лянгенберг** (472) 16.00 Концерт; **Будапешт** (550,5) 21.35 Концерт; **Мілано** (331,5) 20.40 „Царевич" оп. Легара; **Рим** (441,2) 20.40 „Кармен" оп. Бізета.

Львівське радіо.

Вівторок, 12. грудня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05, 12.38 Популярна музика з грамофону; 15.25 Збіжева біржа; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Сальонова орхестра, 16.40 Серед книжок, 16.55 Муз. архитвори 16—20. століття (музика, спів); 18.20 Мінеральні скарби Сх. Галичини; 19.00 Театр. фейлетон; 19.25 Актуальний фейлетон; 19.40, 19.45 Спортові вістки; 20.00 „Мадам Батерфлай" оп. Пучінія (з грамофону), фейл. „Щасливець"; 22.25, 23.05 Танкова музика.

Середа, 13. грудня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05, 12.38 Сальонова музика; 15.25 Збіжева біржа; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Вокальні дуєти (Норська, сопран, Ізингримівна кольальт); 16.40 Листи, програми; 16.55 Твори на обой та фортепян; 17.15 Фортепян; 18.00 Летунство та медицина; 18.20 Арабські пісні (Ахмед Кезбі); 18.35 До слуху та до танцю (грамофон); 18.45 Фейлетон; 19.05 Всячина; 19.25 Белетр. відчит; 19.40, 19.45 Спортові вістки; 20.00 У столиці Норвегії; 20.15, 21.00 Концерт (музика, спів); 22.00 Відч. есперанто „Шопен"; 22.20 Танкова музика; 23.05 Найгарніші грамофонові твори.

——о——

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові в приватних оборотах платили в понеділок за долар 5.58 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 28.97, Париж 34.86, Берлін 212.34, Цюріх 172.30, Амстердам 358, Нюйорк кабель 5.62, Нюйорк чеки 5.60.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 11. XII.: масло 3.— зол., молоко 20 сот., сметана 90 сот., яйця зол. 5.00—5.20 за копу. Тенденція на всі ті артикули сильна.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення редакція не відповідає

Продам всі річники (оправлені) „Життя і Знання" і „Самоосвіти". Зголошення до Адміністрації під „Оказія". 2—2

Справлення ошибки: В „Ділі" ч. 320 з 3. XII. 1933 в оголошенні: „Комунікат прив. учит. жіночої семинарії СС. Василіянок в Станиславові" пропущено в одній реченні слово „не", що надає йому зовсім протилежний зміст. Речення це повторяємо справлене: „Тому і вважаємо, що покінчення нової школи, а саме 4-о клясової гімназії річ для кожної людини конечна, якщо вона в будуччині не має бути здана тільки на працю рук".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ТИЖДЕНЬ ФІРАНОК — тридільні від 5.60 зол., філе ручної роботи за безцін. Найвибагливіші моделі Crouchet, Brugges, Venice, Indanthren. — **ФРАЙЛІХ**, Сикстуська 21. 660 3—?

ДО 1000 ЗОЛОТИХ МІСЯЧНО запевнюємо **енергійним особам.** Інформації дає Т-во Банкове, **Grodno, ul. Hoovera 9.** 5-15

ЛЕЩАТАРСЬКІ УБРАННЯ, найновіші крої, найліпша робота, найнижчі ціни. „ПАЛІЮМ", Гетьманська 22, побіч Промислового Музею 13/47 4-15

ПАРОХ Журавець п. Любича Королівська пов'т Рава Руська глядає заміни за парохію можливо з одною церквою. 723 2-2

ЖАРІВКИ та всілякі матеріяли електроінсталяційні найдешевше у фірмі Е. Гавсман. Львів, Пасаж Гавсмана. 586 13-15

„МОЖНА БИ на цю тему балакати багато-багато... хоч троха дивно висказувати свої погляди в далеке.." — Підняти відповідь Львів, головна почта, посте-рестанте... 742 3—3

УНЕВАЖНЮЮ військову книжечку П. К. У Станиславів. Гнат Бирста 744 1—2

ПОСУДИНУ кухонну поручає фірма А. КОСТЮК, Шайнохи 2. 6/32 1—3

МЕШКАННЯ з 3 кімнат і кухні зараз до винайму, інформації дає канцелярія Наукового Товариства ім. Шевченка, Львів, вул. Чарнецького 26. 745 1—3

2 КІМНАТИ з кухнею до винайму зараз. Жовківська 62. Відомість у місці. 1-2

ПОДЯКА.

Воля Всевишнього забрала нам зпоміж нас найдорожчого та найліпшого Дружину, Батька й Дідуся нашого бл. п. **Радислава Василя 2 ім. Ставничого**, емеритованого офіціяла Окружного Суду в Станиславові, який, проживши 67 років, розпрощався з нами на віки дня 20. X. 1933 р. У цьому важкому смутку почуваємося до обовязку висловити тут щиру подяку в першій мірі пароховi катедральної церкви в Станиславові Впр. о. крил. Романові Лободичеві та кан. митрополичої капітули лат. обр. у Львові Впр. о. прал. д-рові Альбінові Вар'шилевичеві за відправлення богослужень на інтенцію подужання найближчої та найдорожчої нам Особи Панам лікарям, а саме Вп. д-рам Ференсевичеві, Файлеві, Моссорові, Розенбавмові й фельчерові Вп. Ліблайнові та найбільше й найсердечніше Вп. д-рові Осипові Маланюкові дякуємо за дбайливу лікарську опіку в часі недуги та за останні заходи привернути найліпшому нашому Мужеві, Татусенькові й Дідзеві здоровля й життя. На жаль, невмолима смерть забрала нам таки нашого найдорожчого Опікуна й Покровителя. Тож дякуємо щераз гаряче Впр. о. крил. Р. Лободичеві за провід, а Всч. оо. катехитові Юліянові Вальницькому й пароховi Осипові Казимирові 2 ім. Саврашеві за участь у відправі похоронів та у проведенні Покійного на місце вічного спочинку. Дякуємо Вп. П. дир. Степанові Слюсарчукові за правдиво-мистецьке виконання плякатів. Щиру й сердечну подяку складаємо Хв. Виділові Т-ва „Українська Хата" на руки його голови Вп. П. Юрка Синишина, а також йому особисто, за окремі жалібні клепсидри від тогож Товариства та за вивставлення чорної хоругви на домівці впродовж трьох днів на знак жалоби. Дякуємо всім Вп. членам славновідомого хору „Думка" на руки диригента Вп. П. м-ра Леонтія Крушельницького за чудовий спів у часі сумного похоронного обряду. Дякуємо Другові Покійного Вп. П. Смольницькому з його Семею, Вп. Панам Скоробогатим, Вп. Панству Калітинським та Дор. Друзям Шкабрівм (прекрасні хризантеми!), Інж. і д-р Пристаям та Д-рам Гробельним, Вп. Панству Базалім, наостаток нашим добрим Сусідам: Вп. Пані Мигалюковій із дочкою Вп. П. Загайкевичевою, Вп. П. дир. Миколі Бенешові та Вп. Панству Волінським і Плютам — за сердечно дружні, золоті слова спочуття, потіхи й піддержки в незвичайно важких хвилинах нашого горя, зокрема дуже щиро дякуємо Вп. П. Івану Калітинському за величезну поміч і прислугу в самому влаштуванні похоронів. Гарно дякуємо Товаришам і Знайомим Покійного та всім Громадянам і добрим християнам за те, що прибули віддати Покійному останню прислугу. Всі Ви прийміть від нас щиро українське Спасибі. Під кінець дякуємо Впро. крил. Лободичеві, Всч. о. пар. Дмитр Валіхновському та Всч. о. Зиновієві Коваликові ще й за відправлення спільних поминальних богослужень із панахидами за спокій душі бл. п. Радислава Василя та інших членів рідні Ставничих у трьох станиславівських церквах: катедральній, на Гірці й оо. Редемпторістів.

Станиславів, у листопаді 1933 р.

Юлія з Базаліх Ставнича — вдова; **ред. Іван Ставничий** — син; **Михайлина з Федевих Ставнича** — синова; **Орися Христя Мотря 3-ім. Ставнича** — внучка.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів Ринок 10